

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 30, LT-01104 Vilnius,
tel. (8 5) 266 2984, faks. (8 5) 262 5940, el. p. rastine@tm.lt,
atsisk. sąskaita LT267044060000269484 AB SEB bankas, banko kodas 70440.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188604955

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo
ministerijai

2018-04- Nr.
į 2018-04-12 Nr. (23.1-21)SD-2173

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS PREZIDENTO ĮSTATYMO NR. I-56 23 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, pagal kompetenciją išnagrinėjusi Lietuvos Respublikos Prezidento įstatymo Nr. I-56 23 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą (toliau – Įstatymo projektas), teikia šią teisinę išvadą.

Įstatymo projekto rengėjai Įstatymo projektu siekia įgyvendinti Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2017 m. gruodžio 15 d. nutarimą Nr. KT19-N9/2017 „Dėl Lietuvos Respublikos Prezidento įstatymo 23 straipsnio 4 dalies atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai“ (toliau – Konstitucinio Teismo nutarimas), kuriuo Konstitucinis Teismas pripažino, kad Lietuvos Respublikos Prezidento įstatymo 23 straipsnio 4 dalis, kuria įtvirtinta pareigas einančio arba kadenciją baigusio Respublikos Prezidento sutuoktinio teisė, Respublikos Prezidentui mirus, į Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka panaudos pagrindais jo pageidavimu suteikiamą būstą (gyvenamąsias patalpas), prieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijos 29 straipsnio 2 daliai, 90 straipsniui, konstituciniam teisinės valstybės principui. Pažymėtina, kad siekdami užtikrinti tinkamą Konstitucinio Teismo nutarimo įgyvendinimą Įstatymo projekto rengėjai siūlo ne atsisakyti Konstitucijai prieštaraujančios nuostatos, o tik ją papildyti tam tikra sąlyga – kad sutuoktinis Respublikos Prezidento kadencijos (kadencijų) metu būtų ne mažiau kaip 3 metus vykdęs valstybiniame ir (ar) diplomatiname protokole nustatytas Respublikos Prezidento sutuoktinio funkcijas.

Atkreiptinas dėmesys, kad Konstitucinis Teismas iš esmės pasisakė, kad pats įtvirtinimas pareigas einančio arba kadenciją baigusio Respublikos Prezidento sutuoktinio teisės, Respublikos Prezidentui mirus, į panaudos pagrindais jo pageidavimu suteikiamą būstą (gyvenamąsias patalpas), prieštarauja Konstitucijai. Manytina, kad jeigu, vadovaujantis Konstitucija, aukščiau minėta Lietuvos Respublikos Prezidento sutuoktinio teisė yra negalima, tai papildomų sąlygų tokiai teisei atsirasti nustatymas neturėtų paneigti tokios teisės neatitikimo Konstitucijai.

Konstitucinio Teismo nutarime teismas konstatavo, kad vertinant ginčijamos nuostatos (Lietuvos Respublikos Prezidento įstatymo 23 straipsnio 4 dalis) atitiktį Konstitucijos 29 straipsnio 2 daliai, konstituciniam teisinės valstybės principui, pažymėta, kad Konstitucija nesaugo ir negina tokių asmens įgytų teisių, kurios savo turiniu yra privilegijos; privilegijų gynimas ir apsauga reikštų, kad yra pažeidžiami konstitucinis teisinės valstybės principas, Konstitucijos 29 straipsnio 2 dalies nuostata, kuria draudžiama teikti privilegijas, be kita ko, dėl asmens socialinės padėties. Respublikos Prezidento

100 Atkurtai
Lietuvai

sutuoktinio materialiniam (socialiniam) aprūpinimui, susijusiam su būsto finansavimu, su atitinkamais pakeitimais taikytinos ir šios Konstitucinio Teismo 2014 m. liepos 3 d. nutarime (kuriame vertinta teisinio reguliavimo, kuriuo buvo nustatyta valstybinė našlių renta Respublikos Prezidento sutuoktiniui, atitiktis Konstitucijai) suformuluotos oficialiosios konstitucinės asmenų lygiateisiškumo doktrinos nuostatos: vien tai, kad asmuo yra našlys asmens, priklausiusio tam tikrą socialinį statusą turinčių asmenų grupei, kurios išskyrimas objektyviai pateisinamas, ir dėl šio statuso įgijusio teisę gauti socialinę paramą (pensiją), savaime nėra pagrindas objektyviai pateisinti tokį teisinį reguliavimą, kuriuo būtų įtvirtinta teisė tokiam našliui gauti iš esmės kitokią socialinę paramą (pensiją) našlystės atveju, nei ji užtikrinama kitų asmenų našliams; vien mirusio asmens turėtas socialinis statusas savaime nėra konstituciškai pateisinamas pagrindas užtikrinti jo našliui daug didesnio dydžio socialinę paramą, nei užtikrinama kitiems našliams.

Konstitucinio Teismo nutarime taip pat buvo konstatuota, jog Konstitucinio Teismo vertinimu, ginčijama nuostata (Lietuvos Respublikos Prezidento įstatymo 23 straipsnio 4 dalis) sudarytos teisinės prielaidos, užtikrinant materialinį (socialinį) aprūpinimą, susijusį su būsto finansavimu, Respublikos Prezidento sutuoktinį prilyginti Respublikos Prezidentui, kurio įgaliojimai yra nutrūkę, taip paneigiant individualų, nuo visų kitų asmenų teisinio statuso besiskiriantį Respublikos Prezidento, kaip valstybės vadovo, konstitucinį statusą, todėl ji prieštarauja Konstitucijos 90 straipsniui.

Atsižvelgiant į išdėstytus Konstitucinio Teismo argumentus, vargu, ar galima laikyti, jog Įstatymo projektu bus užtikrintas tinkamas Konstitucinio Teismo nutarimo įgyvendinimas ir bus panaikinta galimybė teikti privilegijas dėl asmens socialinės padėties.

Be to, atkreiptinas dėmesys, kad lydimajoje medžiagoje nepagrįsta, kodėl Įstatymo projekte pasirenkamas būtent 3 metų laikotarpis, per kurį Prezidento sutuoktinis turėtų būti vykdomas valstybiniame ir (ar) diplomatiname protokole nustatytas Respublikos Prezidento sutuoktinio funkcijas. Pastebėtina, kad Prezidento kadencija trunka penkerius metus. Kartu pažymėtina, kad sunku įsivaizduoti, kaip praktiškai turėtų būti įgyvendinama Įstatymo projektu siūloma nuostata, nes neaišku, kaip būtų apskaičiuojamas minimas 3 metų laikotarpis, kada būtų jo pradžia, kada – pabaiga, ar atitinkamų funkcijų atlikimas turėtų būti tęsiamas nenutrūkstamai ir pan.

Pažymėtina, kad analogišku pagrindu, t. y. siekiant įgyvendinti Konstitucinio Teismo nutarimą, Lietuvos Respublikos Prezidento įstatymo Nr. I-56 23 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas jau buvo parengtas ir pateiktas Lietuvos Respublikos Vyriausybei, tačiau juo buvo iš viso atsisakoma 23 straipsnio 4 dalies. Teisingumo ministerija minėtam įstatymo projektui pastabų neturėjo. Atkreiptinas dėmesys, kad lydimajoje medžiagoje neatskleista, kodėl iš esmės pasikeitė Įstatymo projekto rengėjų pozicija ir jie atsisakė pirminio Įstatymo projekto varianto, kurio Teisingumo ministerijos nuomone, būtų tinkamiausiai įgyvendintas Konstitucinio Teismo nutarimas.

Vidaus reikalų ministras,
laikinais einantis teisingumo ministro pareigas

Eimutis Misiūnas